

פחד דוד

עלון שבועי בעניי פרשת שבוע

אשדוד: רח' האדמו"ר מבעלזא 43 טל. 8566233-08 פקס. 8521527-08
ירושלים: רח' בית גן 8 טל. 6433605-02 פקס. 6433570-02

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות מנש"ק מורינו ורבינו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלובן ר' רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלובן ר' רבי חיים פינטו זיע"א

עלון מס' 672

משכיל לדוד

פרשת מטות מסעי

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבינו דוד חנניה פינטו שליט"א

הזה שהשיגו במדין, מהשפעת בלעם הרשע שזיהם את כל האויר של מדין. עד שגם הצדיקים הללו קיבלו השפעה מטומאה זו והם לא הרגישו שהם עושים פשרה עם ההשחתה, שהרי הם היו מוחזקים כצדיקים ביותר. כמו שמביא רש"י (שם ל"א מ"ט) "ולא נפקד ממנו איש", שלא נחשד אחד מהם על העריות, לכן לא העלו על דעתם שנדבקו מן הטומאה של מדין. אך בסופו של דבר הם הודו למשה כמו שכתוב "ויאמרו אל משה עבדיך נשאו את ראש אנשי המלחמה אשר בידינו ולא נפקד ממנו איש". והשפתי חכמים מפרש שהם סברו מתחילה שהותרו להם בתור יפת תואר, אך לאחר שכעס עליהם משה שהחיו כל נקבה, אם כן באיסור היה להם הרהור הלב של בנות מדין. ובגמרא (ברכות כד.) מפורש יותר, שנסתכלו בבנות מדין. הרי שהיה פה מכשול של הסתכלות וזה מה שגרם להחשיך עיני שכלם ולא הרגישו סתירה להביא אותן אל המחנה.

כמה התביעה הזו נוקבת ויורדת! אנשים גדולים כאלו ואף פינחס בתוכם לא חשו שהם מתפשרים עם הרהורי עבירה, ולא העלו על דעתם שלא להחיות אותן גויות מדיניות שעודן בחיים ואשר בגללן מתו עם רב מישראל, ומעייזים להביא אותן למחנה ישראל. עד כדי כך שהדבר גם גרם להם שלא לשאול על הלכות כלי גויים, כפי שעשו בעבר שהיו באים לשאול הלכות ממושה רבנו ע"ה.

והסיבה היא שזהו טבעו של האדם, ועל זה נאמר "אל תאמין בעצמך עד יום מותך". אל יחשוב האדם שדברים אלו של הרהורי עבירה אינם פועלים בו. ומי שחושב כן, זה מחוסר דעה וחוסר נסיון, והרי אין אפטרופוס לעריות. זהו הטבע "עין רואה והלב חומד וכלי מעשה גומרין". וכל זה תוצאת בלעם הרשע שפרץ את גדר העולם, שבתחילה היו גדורים בעריות, וזה נתן להם עצה להפקיר עצמן לזנות.

ומובא מעשה על אחד מגדולי החסידות כשהיה הולך ברחוב בליווי משמשו וראה שבאה ממול קבוצה של נשים, מיד ירד מן המדרכה אל הכביש, ומשמשו אמר לו: רבינו! הרי יש סכנה בדבר! אמר לו כאן זה ספק סכנה, אבל במדרכה זה ודאי סכנה! כן ראיתי באחד מהספרים שאם יאמר האדם אם לא אצא החוצה היאך אתקיים? והבן איש חי זיע"א נותן עצה ואומר שבאמת מותר לצאת, אך לא לחפש ולתור אחר הסתכלות אסורה. כיוון שאם האדם לא רוצה להסתכל ומתפלל על זה, בוודאי שהקב"ה יעזור לו שלא יראה דבר איסור. אולם אם הוא מעוניין לראות אז "הבא ליטמא פותחים לו" רח"ל, ודוקא נותנים לו ומזמנים לו הסתכלויות אסורות.

פרשה זו נקראת בסמוך לימי חופשת "בין הזמנים", וכמה יש להזהר שלא ללכת לכל מיני מקומות שיש בהם הסתכלות, וצריכים לשמור את העינים, כי ראייה אחת של איסור יכולה להפריע במשך כל השנה. על כן נתחוק בזה לקיים מה שנאמר (תהילים קי"ט ל"ז) "העבר עיני מראות שוא בדרכיך חייני", ועל ידי כך נזכה לגדול בתורה וביראת שמים, אמן.

בעניי קדושה לא מתפשרים!

כאשר שבו בני ישראל אל המחנה לאחר מלחמת מדין, הורה להם אלעזר הכהן הלכות גיעולי נכרים. ה"נודע ביהודה" דן באריכות מדוע לא ציוה להם משה את הלכות גיעולי נכרים כבר בזמן מלחמת סיחון ועוג. ויש מתרצים, לפי שמלחמת סיחון ועוג ארכה מעת לעת, ונמצא שנפגמה הממשות של איסור בדפני הכלים, מה שאין כן מלחמת מדין שהייתה מלחמה קצרה ולא שהו בה מעת לעת, ולכן היה צורך ללמדם הלכות גיעולי נכרים.

תירוץ נוסף מובא שיש לחלק בין מלחמת סיחון שהיה משבעה עממין לבין מלחמת מדין, לפי שלא הייתה מלחמת כיבוש אלא לפי צורך השעה. אך כל זה דחוק ויש צורך להבהיר את העניין.

ובכדי להבין זאת, נקדים עוד קושיה העולה על פרשה זו.

כאשר הגיעו פינחס ופקודי החיל אל המחנה, הביאו עימם נשים ששבו ממדין. ובאותה שעה קצף משה על פקודי החיל שרי האלפים ושרי המאות "ויאמר אליהם משה החייתם כל נקבה. הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם למסר מעל בה' על דבר פעור ותהי המגפה בעדת ה'." (במדבר ל"א טו-י"ז).

ובאמת זה פלא על פינחס ופקודי החיל שהחיו את נשות מדין, ולא עוד אלא שהביאו אותן אל מחנה ישראל, עד שמשה ואלעזר הצטרכו לצאת לקראתם אל מחוץ למחנה כדי למנוע בעדם מלהכניס את נשות מדין. וכך אומר רש"י (ל"א ט"ז) "הן הנה", מגיד שהיו מכירין אותן, זו היא שנכשל פלוני בה. "ונכשל" כלול בזה גם שנהרג. אם כן אותן נשים שהחטיאו את בני ישראל והפילו אותם בחרב, מביאים אותן למחנה ישראל? הכיצד פינחס וי"ב אלף חלוצי צבא שהיו צדיקים (כדברי רש"י בפסוק י"א, שעליהם מפורש בקבלה "שיניך כעדר הרחלים שעלו מן הרחצה" שאין בהם פגם, אף אנשי המלחמה שבך כולם צדיקים) עלה על דעתם להכניס נשות מדין בקרב המחנה?

והתשובה היא שזו הייתה השפעתו של בלעם. בלעם הפיץ טומאה בכל האזור ההוא כולל בדומם בחי בצומח ובמדבר. ונראה שזהו הטעם שבלעם הלך לשם, לאחר שהרעיל את האוירה בתאורת הניאון, והכניס בכשפי טומאה בתוך כלי מדין. ולכן נצטוו ישראל כאן על הגעלת כלים. ומה שלא ציוה ה' על זה כבר בזמן מלחמת סיחון ועוג, לפי שה' רוצה שההוראה תבוא כתשובה לבקשת האדם, כמו שמצינו בכמה מקומות, כמו פסח שני, וכן בענין המקושש ובפרשת הנחלות. ואילו כאן הייתה טענה על חלוצי הצבא שלא התעוררו מעצמם לשאול הלכות גיעולי נכרים, עד שבא אלעזר בעצמו והורה להם.

כל זה נובע מאותה טעות ואותו חושך שחשך מאור עיניהם, ולא הרגישו בטמטום

◀◀ המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה לכתובת: p@hpinto.org.il ▶▶

פרשת מטות מסעי כ"ח תמוז תשע"ג

באר שבע	תל אביב	ירושלים	
19:29	19:29	19:13	הדלקת נרות
20:33	20:33	20:30	מוצאי שבת
21:06	21:06	21:14	רבינו תם

היולוג'א דצדיקיא

א - רבי שלמה הלברשטאם (האדמו"ר מבאבוב)	כה - רבי חיים פרידלנדר
ב - רבי אהרן תאומים מקראקא	כט - רבי שלמה יצחקי
ג - רבי שמשון מאוסטרופולי	כט - רבי שמעון כהן
ד - הרמ"ע מפאנו	א - אהרן הכהן

◀◀ ניתן להוריד את עלוני פרשת השבוע באתר המוסדות - www.orotpinto.co.il ▶▶

אמרי חכמים

מילה של בן אדם

לפני שמונים שנה, בתאריך המדוייק ח' באיר תרצ"ג, ציפו מאות בני ישיבת סלבודקא בקובנא ל"שיעור פתיחה" למסכת נדרים מראש הישיבה הגאון רבי אייזיק שר זצ"ל, שכדרכו היה מוסר שיעור שעה ארוכה בעניני המסכתא.

לפליאת בני הישיבה, רבי אייזיק השמיע שיחה מוסרית במשך שלשת רבעי שעה ורק אחר כך אמר שיעור פתיחה קצר.

על פי עדות ר"א וינר זצ"ל, הסביר רבי אייזיק בשיחתו כי מכיוון ומתחילים ללמוד מסכת נדרים שבמהלכה מוכח כמה קובעת כל מילה שאדם מוציא מפיו, חייבים לתת הקדמה לבאר מה זה "מילה של בן אדם". ובדברים נוראים ביאר שכל אדם הוא בבחינת 'שליט', ואפילו שגגה היוצאת מפי השליט יש לו עליה אחריות והוא נותן עליה את הדין.

בסיום מסכת נדרים בישיבת "ארחות תורה" ביום עשירי באב תשס"ה, נשא דברים מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי אהרן לייב שטיינמן שליט"א ואמר:

כל מסכת נדרים, הכל בנוי על זה שמילה של בן אדם כל כך קובעת. ובשלמא דברי תורה יודעים שכל הענין שהקב"ה ברא לאדם אפשרות לדבר ונבדל משאר בעלי חיים, מפני שהקב"ה רוצה שיהיה תורה, ותורה אי אפשר בלי דיבור. אבל בשאר דברים מי אומר שכן אדם קובע במה שהוא מדבר, הוא אומר ככה, אומר ככה, הייתי אומר שזה לא כלום.

כאן בנדרים נתחדש שכל מה שאדם מדבר, גם שזה לא תורה ג"כ קובע. רק זה תלוי בדינים, צריך להיות בפה, ובלשון קונם ועוד דינים, אבל היסוד של זה הוא עד כמה להחשיב את הדיבור. יוצא שעצם המסכתא נדרים לבד זה כבר החידוש הכי גדול, שיש כזה דבר שכן אדם קובע את החיים שלו על דיבור. ואם אחד אומר שלא יאכל בשר כל החיים שלו, הרי אסור לו לאכול בשר. ומה קרה? הוא אמר! מה יש אם הוא אמר? זה לא כך, הדיבור של בן אדם קובע! דיבור אחד מספיק!

אם כן אפשר ללמוד מעצם הדבר שיש מסכתא נדרים, שיש מסכתא שבועות, עד כמה שהמילה של בן אדם קובעת.

הגאון רבי דוד פוברסקי זצוק"ל זעק בשיחתו בישיבת פוניבז' כי ראשית כל צריכים לדעת, כי יש לדבר כמו בן אדם. הרי אנשים רגילים לדבר כל היום, ולספר כל דבר בלי לחשוב הרבה מה רוצים, הדיבור יוצא מאליו. אבל באמת צריכים לחשוב מה לדבר, ואיך לדבר.

פעמים רבות מצוי שאדם מתחרט ומצטער לאחר מעשה על מה שדיבר, הוא מתנצל ואומר: לא התכוונתי לזה, הרי סוף כל סוף הוא אמר את זה וזה לא יצא מאליו

אני זוכר, כך אמר, שהמשגיח רבי ירוחם במיר התחיל פעם לומר שיחה ואחרי חמש דקות הפסיק ואמר שאינו יכול לדבר עוד. כנראה הוא הרגיש בעצמו שחסר אצלו בדיבורו שאינו מעצמו, זה לא 'הוא' שמדבר...

כל מילה עולה כסף

מרן החפץ חיים זצוק"ל נפגש פעם במוסקבה עם נדבן ידוע ושוחח עמו. חתנו רבי הירש לוינסון ניסח באותו זמן מברק דחוף ועשה מאמץ לחסוך במילים כדי לחסוך בהוצאות התשלום.

החפץ חיים שהתבונן בנעשה, הפיק מכך לקח מוסרי צורב ואמר:

תראו עד כמה אנשים מדקדקים בניסוח מברק וסופרים כל מילה ומילה.

וכל כך למה? משום שהם יודעים שכל מילה עולה להם כסף.

ואם בכסף ככה הבריות מדקדקים, על אחת כמה וכמה יש לספור כל מילה אם זה נוגע לאיסורים חמורים שבתורה, ופוגע גם בממונות ולפעמים גם בנפשות.

עפר במנת גורמה

ימים הנוראים בישיבת "פורת יוסף" בירושלים. אוריה רצינית ומתוחה שורת בהיכל התורה הגדול של חכמי המזרח. לפני תקיעת שופר נאמרים דברי כיבושין מראש הישיבה הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל. וישא משלו ויאמר:

אדם שזכה לארח בצל קורתו את המלך, והכין עבורו מעדנים הראויים לעלות על שולחן מלכים, פה ושם נתפזרו לו בין המעדנים גרגרי אבק ועפר - האם יקבל המלך את המעדנים בצורה כזאת?

כאשר עוסקים בתורה אנו מגישים מטעמים לאבינו שבשמים, אך כאשר מערבים בלימוד דברים בטלים, כיצד יקווה שלימודו יתקבל לרצון לפני הקב"ה? לפני תפילת נעילה הוסיף ותבע: הקבלה של בן תורה היא, לא לשיח שיחה בטלה באמצע הלימוד...

הפה הוא צורת האדם

הצרות שפוקדות את כלל ישראל רח"ל מעוררות מחשבות בלי הרף, מה זאת עשה אלוקים לנו?

הגה"צ רבי אורי ויסבלום שליט"א מעורר על קדושת הדיבור והפה בכלל, וכדבריו חיפוש בחז"ל מעלה הרהור על תופעה מסוימת: "בעוון נבלות פה צרות רבות וגזרות קשות מתחדשות ובחורי שונאי ישראל מתים". המהר"ל מבאר "כי חטא ניבול פה הוא שחוטא בדבר שהוא צורת האדם". הפה הוא צורת האדם ולוקחים את הפה ומנבלים אותו, זו השחתת צורת האדם, ועל כך מגיבים מהשמים באופן קשה רח"ל.

הרושם הוא שעניני צניעות נפרצו ומדברים עליהם בפרהסיא בראש כל חוצות. כל הדברים שהשתיקה יפה להם, נעשו פרהסיא גמורה לצעירים, וזו פגיעה נוראה בצורת אדם! הדיבור על כך אינו נובע מיצר סקרנות גרידא אלא הוא זנות הפה!

כיצד מתקנים זאת?

עלינו לקחת את הפה ולהחזירו לרוממותו האמיתית ע"י דברי תורה. בזה מתייחד עם ישראל "ורוממתנו מכל הלשונות".

במה מפטירין

הפטרת השבוע: "שמעו דבר ה'". (ירמיהו ב)

הקשר לפרשה: הפטרה זו היא ההפטרה השניה לשלשת ההפטרות שמפטירין בשלשת השבתות שלפני תשעה באב שעניינם הוא נבואת הפורענות שהתנבא ירמיה על חורבן ירושלים.

תולה ארץ על בלימה נצור לשונך

כשהחתן חולה

מותר לומר למחותן שיש לחתן מחלה פנימית, אם אינו יודע זאת [ובתנאי שברור לו שזו מחלה ממש, שלא יגדיל יותר מהאמת, ויכוין לתועלת]. וכן מותר לומר לו אם יש בחתן אפיקורסות ח"ו.

הגאולה השלימה קרובה אלינו

מאוצרו של מורנו ורבנו הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מן האוצר

שפך את חמתו על העצים ועל האבנים (איכ"ר ד" י"ד). ואם כן, תיקון ובנין העצים והאבנים תלוי רק בנו, במעשינו ובתשובתנו. ולכן, אנו צריכים להתפלל על הקב"ה שיבנה במהרה את ירושלים, והיא לא תחרב עוד.

ועם כל זאת, בל יחשוב איש כי אם הגאולה מתעכבת, אולי השי"ת זנח את ירושלים. לא ולא! הכתוב אומר (זכריה א' י"ז) "ובחר עוד בירושלים". היינו, הן הגויים גרים בירושלים, ואף רוצים לכבוש אותה עבורם, ולכן הם אולי חושבים כי השי"ת זנח את ירושלים, וכי היא לא שייכת לעם ישראל. על כן בא הכתוב ואומר לנו "ובחר עוד בירושלים", הקב"ה יבחר בירושלים והוא לא עוזב אותה לעולמים. אפילו עוד שאנחנו רחוקים מירושלים ואנו חושבים כי היא רחוקה מעמנו, אבל לא. ירושלים קרובה אלינו, ואף הגאולה קרובה אלינו שכן המשיח ממתין מתי יוכל לבוא לגאול אותנו, ואף על פי שהוא מתמהמה עם כל זאת אחכה לו בכל יום שיבוא. צריכים אנו לחכות לו על ידי תיקון מעשינו ושיפור דרכינו.

הנה בעוונותינו הרבים, אנו מצויים כיום עדיין בגלות המר, ומשיח צדקנו עדיין לא בא לגאול אותנו. משום הכי צריך אנו להתאבל על ארץ ישראל ועל ירושלים. ועל כל אחד חל החיוב להיות קשור עם ארץ ישראל, שהרי עליה נאמר (במדבר י"א י"ב) "תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה". ואם כן, אפילו אם אנו נמצאים בחוץ לארץ, אבל עינינו מכוונות תמיד אל ארץ ישראל, כי אז הרי שאנו ממשיכים עלינו את האור ואת השפע אותו הקב"ה מזרים לארץ ישראל.

וכבר אמרו חז"ל (תענית ל'): כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בבניה, שכן, ארץ ישראל וירושלים נענשה בגללנו כי אנו חטאנו להשי"ת ובשלנו החריב ה' את ירושלים - במקום שהקב"ה יעניש אותנו, הוא

מן המעיין

ביאר רבינו יהונתן אייבשיץ זצ"ל ב"תפארת יהונתן", כי מלכי מדין, מפחד בני ישראל, החביאו עצמם בתוך החללים, כדי שיחשבו ישראל שהם כבר פגרים מתים וישאירו בחיים. אולם הדבר נתגלה לבני ישראל, והם הרגו את מלכי מדין בתוך החללים - כפשוטו "הרגו על חלליהם".

"בערבת מואב על ירדן ירחו". (לג. מח)

כאן נאמר "ירחו" חסר יו"ד, ובספר יהושע נאמר "ירחו" מלא, מדוע. במאמר "מאה קשיטה" לרבי מנחם עזריה מפאנו זצ"ל, הוא מבאר זאת, לפי שעד עכשיו התגוררו בה אנשי כנען, נקראת "ירחו", מלשון "יחר אפי". מכאן ואילך, משנכנסו ישראל התחיל דושנה של ירחו לתת ריח טוב, "כריח השדה אשר ברכו ה'". לכן נקראת "ירחו", על שם הריח.

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"ויסעו מרעמסס בחדש הראשון". (לג. ג.)

הוצרך לומר זכרון בחדש הראשון שני פעמים, הגם שהיה יכול לומר בחמשה עשר יום, ומוזב הדבר שבחודש הראשון מדבר הכתוב, או על זה הדרך ויסעו בחמשה עשר לחודש הראשון.

אולי שרמז מה שאמרו רבותינו ז"ל (שמו"ר טו. ז) כי חודש ניסן הוא זמן שמזלם של ישראל עומד. גם זמן שלימות ההצלחה בו הוא חמשה עשר בחודש, והוא אומרו ויסעו וגו' בחודש הראשון, שהוא זמן העמדת מזלם.

ועוד לתוספת גודל המערכה בחמשה עשר שהוא זמן מילוי הלבנה. ואמרו לחודש הראשון, לפי שאין גדר זה מורה על רום ההצלחה אלא כשהוא בחודש המוצלח.

"וידבר משה אל ראשי המטות". (ל. ב.)

סמיכות פרשת נדרים לפרשת המועדות, נדרשה בפיו של השפתי כהן: לומר לך, שלא ימשך האדם אחר האכילה והשתיה והתענוג באומרו שזה לשם שמים, לשם שמחת יו"ט. ואמרו באבות: "נדרים סייג לפרישות" - דוקא "נדרים" ולא "שבועות", כיון שהנדר - שלא כמו השבועה - חל אף על המצוות. ואם יראה האדם כי נמשך הוא אחרי העינוגים, יראה לנדור ולגדור עצמו.

"איש כי ידר נדר". (ג. ב.)

"נדרים" בגימטריא "רוצח". וזאת, רומז רבינו יעקב בעל הטורים, לפי שהנודר אשר אינו מקיים את נדרו חשוב כרוצח. וכך אמרו חז"ל במסכת שבת (דף לב): כי בעוון נדרים בנים מתים כשהן קטנים, ובעוון נדרים מתה אשתו של אדם ח"ו.

"נקם נקמת בני ישראל". (לא. ב.)

אף על פי ששמע שמיתתו תלויה בדבר עשה בשמחה ולא איחר (רש"י).

נצטווה משה רבינו לצאת למלחמת מדין, ואף על פי ששמע שמיתתו תלויה בדבר, עשה בשמחה ולא איחר. אך בפועל נאמר כי לא משה עצמו יצא למלחמה אלא שלח את פנחס. ואמרו חז"ל: אמר משה, אני שגדלתי במדין אינו דין שאלחם עמהם, כדאמריאניש: בירא דשתימניאמיא לא תשדי ביה קלא.

ותמוה הדבר מאוד, מאחר שנצטווה משה רבינו "נקום", כיצד נדחה ציווי זה בגלל חשבון של הכרת הטוב ודרך ארץ?

ומכאן, אומר רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, למדנו שחיוב הכרת הטוב מפרש ומבאר את כוונת ציווי ה', והרי זה ככל המידות שהתורה נדרשת בהן. על כן כששמע משה רבינו את ציווי "נקום נקמת בני ישראל", הרי בשל חיוב הכרת הטוב שהיה לו כלפי מדין, הוא פירש את הציווי למינוי שליח ולא שהוא עצמו יצא למלחמה.

"ואת מלכי מדין הרגו על חלליהם". (לא. ח.)

מה פשר דבר הכתוב "הרגו על חלליהם".

מסילות ישרים

מסילות לערכים ולמידות טובות

האם אדם שאוהב את אשתו, מקיים גם את מצות "ואהבת לרעך כמוך"?

על שאלה זו השיב מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א בספרו "דרך שיחה", על פי דברי חז"ל במסכת קידושין (דף ממא.) שם נאמר שאסור לאדם לקדש את האשה עד שיראנה. הסיבה לכך היא שמא יראה בה דבר מוגונה ותתגנה עליו, והתורה אמרה "ואהבת לרעך כמוך".

נמצא שאם גישה שלילית כלפי האשה של 'לא לאהב' אסורה היא מן הדין, ממילא קיים גם הציווי של "ואהבת" כלפיה.

בענין זה נשוב ונצטט כאן את המרגלית הנפלאה והיקרה מבית מדרשו של מורינו רבי חיים ויטאל זכר צדיק וקדוש לברכה; המילה 'אהבה' עולה במנין גימטריא שלש עשרה. כאשר הבעל והאשה [או סתם שני יהודים] אוהבים זה את זה, הרי הם מגיעים למנין של עשרים ושש, שהוא מנין הגימטריא של שם הוי"ה. ועל ידי כך מתקיים דברי הפסוק "ואהבת לרעך כמוך", ומגיעים ל"אני ה'".

המידה הזו של ואהבת לרעך כמוך, שהיא שייכת כאמור גם בהנהגת הבית, בין איש לאשתו, היא בעצם מטיבה עם כל צד שתופס את ההנהגה הזו ופועל על פיה. בספר "מגדלות מרקחים" מתאר את הכדאיות שיש בהנהגה זו, שהרי הקדוש ברוך הוא מתנהג עם כל אחד ואחד "כמוך" – באותה מידה שהוא עצמו מתנהג, כך הקדוש ברוך הוא מתנהג עמו, בבחינת 'כל המעביר על מידותיו מעבירין לו על פשעיו'.

במעמד אדיר

דפי ההסטוריה מלמדים אותנו, שאף אנשים שהיו בבחינת 'רשעים' זכו להנהגה של חסד משמים, בשל מעשה טוב שהם עשו בחייהם, על מעשה טוב שהטיבו לזולתם, ובשל כך זכו להנהגה של טוב וחסד מן השמים.

בספר "רבי משה שמואל" מובאים כמה סיפורי מופת המוכיחים על מידת הכבוד וההערכה שרחש ראש ישיבת "באר יעקב", הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל לרעייתו הרבנית. במשך שישים שנות נישואין עמדו בני הבית ותלמידים ותיקים משתאים בכל עת מחדש לראות, כיצד הרב שהיה כבר מבוגר, העמיד אלפי תלמידים והיה אחד מגדולי הדור – מכבד את אשתו הרבנית.

כאשר הגיע עם הרבנית לליקווד, כאורח הכבוד בטקס הנחת אבן הפינה לבנין החדש של הישיבה הגדולה בתבל, קדמו את פניו אלפי בני תורה מליקווד ומחוצה לה, כיאה לכבודו של ראש הישיבה.

היה זה מחזה מרהיב כאשר לקראת שבת התאספו ושבתו בליקווד מאות מבני התורה, שבאו לחלוק כבוד לאורח הדגול מארץ ישראל.

בשבת בבוקר נערך קידוש אדיר לכבודה של תורה, והנה לעיני הכל דאג הרב להעביר לרבנית את כוס היין באופן אישי. 'היכן נמצאת הרבנית?' עבר לחש בין הנאספים. ההתרגשות אפפה את כולם; הרב מחפש את הרבנית ורוצה להעביר לה את כוס הברכה. הוא דואג לוודא שהרבנית קיבלה את היין של הקידוש.

כשראש הישיבה הבחין בהבעת הפליאה על פני הנוכחים, שגם במעמד אדיר שכזה דואג הרב לכך שהרבנית תקבל את כוס היין מהקידוש, נימק בפניהם את מעשיו ואמר להם; סבורים אתם שמה שאמרו חז"ל 'האוהב את אשתו כגופו והמכבדה יותר מגופו, עליו הכתוב אומר וידעת כי שלום אהלך' – הוא רק כיבוד לשם מצוה. לא ולא. חז"ל התכוונו במאמר זה ללמדנו הוראה למעשה; שעל הבעל מוטלת החובה להיות חדור ברגשי הכרת הטוב כלפי אשתו, ולהרגיש בחוש בעמקי לבבו כי כל מה שיש לו – הוא בזכותה. כמו שאמר רבי עקיבא לתלמידיו; 'שלי ושלכם - שלה הוא'. עד שבאופן טבעי מתוך גודל מידת הכרת הטוב, הריהו רוחש כבוד לאשתו ומכבד אותה יותר מגופו.

איפה הרבנית?

כאשר זכה רבי שמואל להוציא לאור את חידושי תורתו, שררה בביתו, התרגשות רבה. ערימות ערימות של ספרים טריים נחו בפנית הבית, מדיפים ריח חזק ומשכר של ספרים חדשים.

הרב עמד שם נרגש כולו. בהתרגשות עצומה הוציא את הספר הראשון מהארגז וברך בקול רם את ברכת "שהחינו וקיימנו והגענו לזמן הזה", בהתרגשות רבה ובכוונה עצומה.

כשסיים את הברכה, בטרם פתח את הספר לעיין בו, פנה לנוכחים ושאל; "נו. איפה הרבנית? צריך להראות לה את הספר".

בני הבית עמדו נרגשים ומתוחים. הכל רצו לעיין בספר החדש, לקרוא את העמודים הראשונים ולדפדף בספר שאך זה עתה יצא ממכש הדפוס. ואולם ראש הישיבה אינו פותח את הספר. אוחז הוא בידו את ספרו החדש, מקרבו אל לבו, אולם הוא מתאפק ולא מעיין בו. הן הרבנית עדיין לא הגיעה.

רק כאשר התקרבה הרבנית, החיש ראש הישיבה את צעדיו והתקרב אליה ויחד פתחו הם את הספר החדש. חידושי תורתו הם – אולם הרבנית היא הראשונה שצריכה לראות את הספר.

כך היה מנהגו בכל פעם, עם כל ספר שיצא לאור היה מתמלא בשמחה גדולה. אולם הוא לא היה פותח את הספר כי אם בנוכחותה של הרבנית. "בלעדי הרבנית לא הייתי יכול לכתוב במנוחת הנפש את הספרים" היה אומר בכל הזדמנות. "כלום אין זה מן הראוי שהיא תהיה הראשונה שתראה את הספר החדש?"

רחוב 13 rue laugier
75017
פריז - צרפת

בית כנסת ע"ש
רבי חיים פינטו זיע"א

